

Gij zult uw kind belonen

Opvoedmethode Triple P wordt voor veel geld in Nederland ingevoerd. Een generatie kinderen groeit daardoor op als applausjunkies, betoogt Gabriëlle Jurriaans.

EEN AUSTRALISCHE SUCCESMETHODE

• De Australische opvoedmethode Triple P veroverd Nederland in rap tempo. Het programma wordt in bijna tweehonderd gemeenten gebruikt. Meer dan tienduizend orchiëelidsters, jeugdhulpverleners en opvoedkundigen zijn getraind in het programma.

• De methode leert ouders „een positieve opvoedstijl“ aan. Ouders en hulpverleners moeten zich aan vijf basisprincipes houden, zo valt op de website van het Australische bedrijf te lezen. Kinderen een veilige en stimulerende omgeving bieden, kinderen laten leren door positieve ondersteuning, aansprekende discipline hanteren, realistische verwachtingen hebben en goed voor jezelf als ouder zorgen.

ILLUSTRATIE: MEPL/JOV/DRIJGMA

smk

In 2004 kocht de toenmalige regering-Balkenende een licentie van de opvoedmethode Triple P van het gelijknamige Australische concern. De roep om normen en waarden terug te brengen in de opvoeding was groot. Het normatieve Australische programma leek daar naadloos bij aan te sluiten.

Inmiddels is Triple P in tweehonderd gemeenten ingevoerd: op consultatiebureaus, Centra voor Jeugd en Gezin, scholen, kinderdagverblijven en zelfs op sportclubs. Instellingen krijgen flinke subsidies wanneer zij de methode implementeren. Sommige gemeenten stellen het zelfs verplicht.

Triple P, oftewel het 'positief pedagogische programma', staat bekend als een praktische opvoedmethode met wetenschappelijk bewezen resultaten. Speerpunten zijn een stimulerende omgeving bieden en kinderen laten leren door (verbale) beloningen. De bedenker van de als merk geregistreerde methode is de Australische klinisch psycholoog Matthew R. Sanders, voor wie Triple P inmiddels een miljoenenbusiness is geworden. Hij heeft zijn programma al aan twintig landen verkocht.

Niet iedereen is positief over de opmars van Sanders' opvoedmethode. Journalist Kaat Schaubroeck, bijvoorbeeld, schrijft in het pedagogisch vakblad PIP dat er van het opvoedprogramma nogal dwingend waardeoordelen uitgaan. Goed opvoeden betekent volgens de methode „het afleveren van kinderen die slagen in het leven, die zelfvertrouwen hebben, zelfredzaam zijn, goed communiceren, die hun emoties beheersen, problemen oplossen, optimistisch en sociaal aangepast zijn“, aldus Schaubroeck.

Ook inhoudelijk is er nogal wat aan te merken op de methode. Onderwijsvernieuwer Alfie Kohn schrijft in zijn boek *Punishment by Rewards* (1999) waarom prijzen en belonen van gedrag juist niet bijdragen aan het zelfvertrouwen en de motivatie van kinderen. Integendeel: hoe meer extrinsieke beloning, hoe minder zelfvertrouwen. Toch is dat nu net het kernpunt van Triple P. (Verbaal) belonen werkt wel op korte termijn om het gedrag tijdelijk te veranderen, maar op de lange termijn ondermijnt het de eigen motivatie, zegt Kohn. Ook andere onderzoekers, zoals Carol Dweck, tonen aan dat prijzen om de prestatie („Goed gedaan! Wat mooi!“) een negatief effect heeft op kinderen. Prijzen om de

inzet lijkt volgens Dweck wel effect te hebben.

Extrinsieke motivatie heeft nog een ander en enger kantje. Kinderen die hebben geleerd anderen te gehoorzamen zonder zelf kritisch na te denken, zullen later ook sterk afhankelijk zijn van de mening van anderen. Als dat bijvoorbeeld verkeerde vrienden zijn, kan dat wel eens lelijk uitpakken. Triple P zegt bekend te zijn met de onderzoeken, maar in hun nieuwe gids staan toch zinnen als „prijzen en belonen je kind voor elk klein succesje“.

Het is jammer dat Triple P bijna de enige opvoedmethode is die men tegenwoordig krijgt voorgeschoteld. Want er zijn ouders die hun kinderen niet tot applausjunkies willen laten opgroeien, maar hen stimuleren zelf na te denken en op te voeden tot wat hoogleraar pedagogiek Micha de Winter 'democratische burgers' noemt. Zij dreigen nu tussen wal en schip te vallen.

Triple P beweert advies op maat te geven, maar het tegenovergestelde is waar. De methodiek ligt name-

Triple P is de Noord/ Zuidlijn van de opvoeding geworden

lijk muurvast. Het Australische bedrijf geeft geen toestemming om iets aan de methode te veranderen. In de praktijk betekent dit dat Triple P lang niet 'voor iedere ouder' is, zoals hun credo luidt. Wie bijvoorbeeld met een vraag over baby's en slapen komt, krijgt drie varianten op slaapproefing voorgeschoteld. Ouders die hun baby niet alleen willen laten huilen – wat ontwikkelingsbiologisch gezien helemaal geen gek idee is – krijgt nul op het rekest.

Die ouders voelen zich terecht buitengesloten van opvoedondersteuning en dat is ernstig. Maar minstens zo erg is dat ook consultatiebureaus, scholen en kinderdagverblijven aan het pedagoogchelen slaan. Want waar kunnen die ouders nog terecht als bijna alle scholen en crèches de Triple P-methode hanteren en dit botst met hun eigen opvoedingsstijl? Triple P wordt zo de norm voor 'goed opvoeden' en omgekeerde bewijslast dreigt. En dat terwijl de

methode helemaal niet onomstreden is.

Door blind te staren op één methode – en daar heilig in te geloven – is de kennis van pedagogisch medewerkers verschaald. Ouders voelen zich niet gehoord en dat is logisch als niet de individuele hulpvraag van ouders centraal staat, maar het toepassen van regeltjes en pasklare antwoorden volgens een strakke methode.

Maar, zeggen voorstanders, Triple P is wél *evidence based*. Bewezen is vooral dat ouders positief zijn na een cursus. Maar wat zegt dat precies? Dat het werkt, of laten onderzoeken zien hoe wanhopig ouders in eerste instantie waren en zou elke ingreep een positief resultaat hebben opgeleverd? En hoe zit het met de lange termijn? We weten al lang dat conditioneren werkt. We weten ook dat dit effect maar kort duurt, de beloning of straf exact moet worden toegepast en steeds herhaald moet worden. Laat miljardenbedrijf Triple P daar nu juist baat bij hebben.

Ondertussen trekt de Triple P-karavaan door. Gemeentes loven grote subsidies uit voor instellingen die een Triple P-accreditatie halen. Dit tot verdriet van sommige welzijnswerkers. Een leidster uit Amsterdam vertelde me dat kritiek tijdens de cursus niet werd gewaardeerd. „Mijn team wil niet naar de opvoedcursus, maar het moet anders lopen we subsidie mis.“ Ook zegt ze: „Ik twijfel aan elke methode die kritiekloos overgenomen moet worden“.

Zo is Triple P de Noord/Zuidlijn van de opvoeding geworden. Vele miljoenen zijn erin gestoken en terugdraaien zou een enorm verlies betekenen. De overheid had beter een opvoedmethode in eigen beheer kunnen ontwikkelen. Eentje die flexibel aanpasbaar is aan de hulpvragen van ouders, zonder betutteling of standaardpraatjes. Dan waren die vele miljoenen niet naar een Australisch bedrijf gegaan, maar terechtgekomen waar ze horen: bij ouders en hun kinderen.

De moraalpolitiek van de regering-Balkenende behoort inmiddels tot een grijs verleden en PvdA en VVD staan klaar om te gaan regeren. Er moet stevig worden betrujd. De vraag is nu: wie trekt de stekker uit Triple P?

Gabriëlle Jurriaans werkte als jeugdhulpverlener in Haarlem en is nu schrijver en columnist voor 'Kind Magazine' en Kenniscentrum Borstvoeding.